

Tomba del Moro de Vallbona (Torroella)

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector oest del terme municipal, parròquia de Sant Salvador de Torroella, antic terme del castell de Torroella
Emplaçament	De la masia de Vallbona a peu pel camí direcció NW que puja al serrat de Valldona pel vessant dret. Primer trencall a l'esquerra i seguir per corriol que careneja el serrat. És 50 m al sud de la segona torre elèctrica (no pas la primera).
Alçada:	545
Coordenades:	
Latitud:	41.86734
Longitud:	1.68813
UTM Est (X):	391128
UTM Nord (Y):	4635879

Classificació

Número de fitxa	08141 - 176
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Prehistòric Edats dels Metalls
Segle	XXII-XVaC.
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 03.BARP. Nivell 1. Integral.
Data aprovació:	dc., 20/02/2019 - 12:00
Número inventari	CC:AA. 1548
Generalitat i altres inventaris	

Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08140A017000130000IQ
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dc., 10/03/2021 - 11:58

Descripció

Dolmen de dimensions modestes que es considera un bon exemple de cambra simple en la seva variant de “vestíbul-pou”. Es troba situat sobre una elevació d’una carena que té la punta més alta a la seva esquena, amb la cambra mirant aproximadament cap a llevant. Concretament, l’eix longitudinal té un sentit NW-SE i una orientació de 285°N, de manera que el dolmen s’orienta cap a una àmplia vall que justifica el topònim de “Vall Bona”.

El megàlit s’estructura en base a una cambra simple envoltada per un túmul circular, de 8,5 m de diàmetre i força ben conservat. La particularitat és que posseeix un espai adjacent per accedir verticalment a l’arca, l’anomenat vestíbul-pou, del qual actualment només en queda una de les dues lloses que tenia en el moment de la troballa. La cambra és formada per dues grans lloses laterals (de 3 metres de llarg per 0,35 d’ample i 1,55 m d’alçada), les quals es troben inclinades cap a l’interior. També es conserva la llosa de la capçalera.

L’excavació del jaciment per part de mossèn Serra Vilaró va proporcionar diversos materials, entre els que destaquen un ganivet de sílex de 16 cm de llarg, dentàliums, dues denes de petxina (una d’esteatita i una de pecten), un fragment de terrissa amb arrencament de nansa i una punta de sageta de sílex. Es conserven al Museu Diocesà i Comarcal de Solsona. Segons els darrers estudis, aquest megàlit es pot situar a l’època del calcolític-Bronze antic (1100 – 1500 aC).

Observacions:

Aquest dolmen fou trobat i prospectat inicialment per Joan Tristany, amic de mossèn Joan Serra Vilaró. Més endavant, l’any 1923, fou excavat per Serra Vilaró, que posteriorment en publicaria els resultats. L’any 2003 el jaciment és visitat per Josep Oriol Font arran de la realització de la seva tesi doctoral i en fa una descripció acurada i la caracterització cronològica actualitzada.

Cal advertir que en els mapes de l’Institut Cartogràfic de Catalunya així com en el SIMUN de la Diputació de Barcelona aquest 2021 la ubicació del dolmen és errònia, ja que s’ha confós la referència de la línia elèctrica. El dolmen es troba uns 50 m al sud de la torre elèctrica de la línia que passa més al nord, no pas de la que passa més al sud.

Bibliografia

ALMAGRO, M.; SERRA RÀFOLS, J.; COLOMINAS, J. (1945). Carta arqueològica de España. Província de Barcelona. Madrid. CSIC.

CURA, Miquel (1980). “Guia arqueològica del Bages”. El Bages. Aproximació al medi natural i humà de la comarca. Centre Excursionista de la Comarca de Bages, Granollers, Manresa.

CURA, M.; VILARDELL, R. (1982). “El fenomen megalític a les comarques centrals de Catalunya”. XI Symposium de Prehistòria i Arqueologia Peninsular, AUSA vol. X, Vic.

CURA, Miquel (1987). “Origen i evolució del megalitisme a les comarques centrals i occidentals de la Catalunya interior”. *Cota Zero*, núm. 3, p. 76-102.

DAURA, A., GALOBART, J., PIÑERO, J. (1995) L'arqueologia al Bages. Col·lecció monografies, núm. 15. Centre d'Estudis del Bages. Manresa, p. 83-84.

FONT, J.O. (2003). Informe - memòria de la prospecció dels següents sepulcres megalítics: (...) Tomba del Moro de Vallbona (Navàs, Bages) (...). Arxiu Servei d'Arqueologia i Paleontologia, núm. Reg. 4729.

FONT, J.O. (2006). *Les orientacions dels sepulcres de corredor, galeries catalanes i arques amb vestíbul-pou de Catalunya*. Universitat de Barcelona, Barcelona.

SERRA I VILARÓ, J. (1927). *La civilització megalítica a Catalunya. Contribució al seu estudi*, Solsona.

TARRÚS, J. (2003). “Els constructors de megàlits a Catalunya: cistes i dòlmens entre els mil·lennis V-III cal aC”. *Cota Zero*, núm. 18, p. 54-75, 63-64.

